

اعتباریابی پرسشنامه نشانه‌های آغازگر میل جنسی (CSDS)

فاطمه سادات هاشمی نژاد^{۱*}، رسول روشن چسلی^۲، سمیه متشلو^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

۲. دانشیار روان‌شناسی بالینی دانشگاه شاهد، تهران، ایران.

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی دانشگاه شاهد، تهران، ایران.

چکیده

مقدمه: هدف عمده‌ی تحقیق حاضر اعتباریابی و روایی‌سنجی شاخص نشانه‌های آغازگر میل جنسی (سی.اس.دی.اس.) روی نمونه‌ای از زنان متأهل ۱۸ تا ۷۵ سال شهر قم بود.

روش: ۱۶۰ نفر از بین زنانی که در تابستان ۹۴ به کلینیک‌های تخصصی زنان و زایمان شهر قم مراجعه نمودند، به شیوه‌ی نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و شاخص نشانه‌های آغازگر میل جنسی (سی.اس.دی.اس.) و پرسشنامه‌های ملاک (مقیاس عملکرد جنسی (اف.اس.اف.آی.)، مقیاس اضطراب و افسردگی (دی.ای.اس.اس. - ۲۱) و مقیاس سنجش صفات پنج‌گانه شخصیتی (نو) را تکمیل نمودند.

نتایج: نتایج به دست آمده از روش ضرایب پایایی همسانی درونی این پرسشنامه رضایت‌بخش بودند، از جمله آلفای کرونباخ (برای ۴۰ ماده) که عبارت بود از ۰/۸۶. ضرایب روایی همگرا نشان داد پرسشنامه نشانه‌های آغازگر میل جنسی با اضطراب رابطه منفی و معنی‌دار، با ابعاد پرسشنامه عملکرد جنسی زنان رابطه مثبت و معنی‌دار و با ابعاد برونگرایی و گشودگی به تجربه پرسشنامه نئو همبستگی مثبت و معنی‌دار ($P < 0.05$) وجود دارد.

بحث و نتیجه‌گیری: شاخص‌های روان‌سنجی به دست آمده در این تحقیق، گویای هماهنگی نتایج با تحقیقات پیشین است و با توجه به روایی همگرا و پایایی پرسشنامه نشانه‌های آغازگر میل جنسی، از آن می‌توان در محیط‌های پژوهشی و بالینی، در سنجش میزان نشانه‌های آغازگر میل جنسی افراد استفاده کرد.

کلیدواژه‌ها: شاخص نشانه‌های آغازگر میل جنسی، اعتباریابی، روایی و پایایی

*Email: hashemi_407n@yahoo

دوفصلنامه علمی - پژوهشی

روان‌شناسی بالینی و شخصیت

(دانشور رفتار)

دوره ۱۴، شماره ۱، پیاپی ۲۶
بهار و تابستان ۱۳۹۵
مصص: ۱۴۵-۱۵۴

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۰۹/۲۲

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۰۱/۲۴

Biannual Journal of

Clinical Psychology & Personality

(Daneshvar-e-Raftar)

Vol. 14, No.1, Serial 26

Spring & Summer
2016

pp.: 145-154

مقدمه

عملکرد جنسی، بخشی از زندگی و رفتار انسانی است و چنان با زندگی شخص در هم آمیخته است که صحبت از آن به‌عنوان پدیده‌ای مستقل، غیرممکن به نظر می‌رسد. تمایلات جنسی همواره مرکز توجه، علاقه و کنجکاوای بشر بوده و تأثیر زیادی بر کیفیت زندگی فرد و شریک جنسی او دارد [۱]. در واقع عملکرد جنسی پدیده‌ای چندبعدی است که تحت تأثیر عوامل زیستی، فرهنگی، اجتماعی و روان‌شناختی است. اهمیت دادن به عملکرد جنسی امری واقع‌بینانه است؛ زیرا مشکلات جنسی می‌تواند آثار متعددی بر سایر جنبه‌های زندگی فردی و اجتماعی بگذارد. از آنجاکه همه‌ی روابط دگرجنس‌گرا با یک ملاقات اولیه شروع می‌شود. اهداف و مقاصد مرد و زن باید جهت‌گسترش این رابطه، روشن شود. نشانه‌های آغازگر میل جنسی عبارت‌اند از آنچه که فرد را تحریک کرده و مغز را از لحاظ جنسی برمی‌انگیزد. به‌عبارت‌دیگر هر محرک یا نشانه‌ای که به نحوی به تماس تناسلی و ارگاسم منجر گردد [۲]. در واقع نشانه‌های آغازگر میل جنسی به این واقعیت اشاره دارد که بسیاری از سائق‌های بیولوژیکی ما نیازمند نوعی سیگنال یا محرک هستند تا ما را از وجودشان آگاه سازند. برای مثال، اگر شما مشغول یا پریشان باشید، احتمالاً تا زمانی که بوی پیتزا به مشامتان نرسد، احساس گرسنگی نخواهید کرد. عملکرد تحریک جنسی مشابه مثال بالاست. نشانه‌های آغازگر میل جنسی افراد را از نیازهای جنسی‌شان آگاه می‌سازد [۳]. پاسخ جنسی از سه مرحله‌ی متوالی تشکیل شده است: میل، برانگیختگی و اوج لذت جنسی. (۱) هرچند تمایل محققان و پزشکان همچنان بر آن است که میل جنسی را مرحله‌ی اولیه و جدا از پاسخ جنسی بدانند (۲) این نظر در عمل آزموده نشده و اعتبار آن زیر سؤال است (۳) در واقع نه‌تنها معلوم نیست که در طول پاسخ جنسی، میل جنسی از چه زمانی آغاز می‌شود، بلکه تعریف دقیق میل جنسی هم مشخص نیست (۴) درگذشته انگیزتگی جنسی و میل جنسی، سازه‌های جداگانه در نظر گرفته می‌شدند، اما شواهد زیادی مبنی بر آن وجود دارد که این دو از نظر تئوری و نیز پدیدار شناختی با یکدیگر هم‌پوشانی دارند که در پنجمین ویرایش راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی (انجمن روان‌پزشکی آمریکا، ۲۰۱۳) در مورد زنان، به‌صورت ترکیب شدن اختلالات میل و برانگیختگی جنسی در یک اختلال واحد تحت عنوان اختلال میل/برانگیختگی جنسی زنانه^۲ نمود یافته است، این تغییر نیز به‌نوبه‌ی خود، اهمیت توجه به نشانه‌های آغازگر میل جنسی را آشکار می‌کند. مک‌گال و مستون [۴] در پژوهش خود نشانه‌های آغازگر میل جنسی را به چهار گروه تقسیم نمودند که شامل نشانه‌های پیوند عشقی/هیجانی، نشانه‌های شهوانی/صریح، نشانه‌های بصری/ مجاورت و نشانه‌های ضمنی/مانتیک می‌باشد. پژوهش‌های مختلف اهمیت توجه به نشانه‌های آغازگر میل جنسی را اثبات

نموده‌اند، به‌طور مثال گوئتس^۳ و همکاران [۵] در پژوهشی به بررسی ارتباط بین نشانه‌های آغازگر دیداری میل جنسی و جاذبه جنسی پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها بیانگر این امر بود که از ۲۲ نشانه آغازگر جنسی که شناخته شده است، نوزده نشانه به‌طور قابل توجهی با جذابیت جنسی در ارتباط بود. کلی‌دی^۴ و همکاران [۶] در پژوهشی دریافتند، برانگیختگی جنسی در مردان در پاسخ به شمار معدودی از نشانه‌های آغازگر میل جنسی اتفاق می‌افتد، در حالی‌که برانگیختگی در زنان در پاسخ به طیف وسیعی از نشانه‌های آغازگر میل و برانگیختگی جنسی اتفاق می‌افتد. در سال‌های اخیر حوزه‌ی جنسی توجه تحقیقات زیادی را به خود جلب نموده است و تاکنون ابزارهای مختلفی جهت سنجش میل و عملکرد جنسی طراحی شده که از میان آن‌ها می‌توان به مقیاس «ابزار عملکرد جنسی زنان»^۵ اشاره کرد که برای ارزیابی سطوح جاری عملکرد جنسی به کار گرفته می‌شود. این مقیاس از ۱۹ آیتم تشکیل شده است که توسط روزن و همکاران [۷] به‌منظور ارزیابی عملکرد جنسی ساخته شد. این پرسش‌نامه در ایران توسط خدیجه محمدی و همکاران [۸] هنجاریابی شد. در پژوهش پایایی مقیاس از طریق آنالیز ثبات یا ضریب همسانی درونی سؤالات^۶ محاسبه شد. ضریب آلفای کرونباخ در کل افراد برای هر یک از حوزه‌ها و کل مقیاس ۰/۷۰ و بالاتر بود که با نتایج تحقیقات روزن^۷ و همکاران [۷] (۰/۸۹ یا بالاتر)، تحقیقات مستون^۸ [۹] (۰/۷۴ یا بالاتر) و ویگل و همکاران [۱۰] (۰/۸۰ یا بالاتر)، هماهنگی دارد بر اساس نتایج مطالعه محمدی و همکاران [۸] تفاوت معناداری بین نمرات کل مقیاس و هریک از حوزه‌های آن در دو گروه دارای اختلال عملکرد جنسی و بدون اختلال وجود دارد که نشانگر اعتبار تمیزی این ابزار است [۸]. یکی از ابزارهایی که در زمینه‌ی میل جنسی مورد بررسی قرار گرفته عبارت است از پرسشنامه‌ی تمایل جنسی هالبرت [۱۱] که شامل ۲۵ ماده است و میزان تمایل جنسی آزمودنی را مورد سنجش قرار می‌دهد. هالبرت [۱۱] پایایی پرسشنامه را به روش آزمون-بازآزمون ۰/۸۶ به دست آورد. ضرایب همسانی درونی پرسشنامه با استفاده از دو روش آلفای کرونباخ ۰/۸۹ بود که در سطح رضایت‌بخشی قرار دارد. در ایران نیز شفیعی [۱۲] ضریب آلفای کرونباخ آن را ۰/۹۲ به دست آورد. در تحقیق یوسفی و همکاران [۱۳] نیز ضریب همسانی درونی ۰/۹۲ بود و نتایج بررسی اعتبار همگرای این تست با مقیاس عملکرد جنسی گواه از همبستگی مثبت معنادار بود ($p < 0/001$ $r = 0.529$) که تأییدکننده‌ی مناسب بودن این سازه در سنجش تمایل جنسی می‌باشد. مطالعات نشان می‌دهد که در زمینه‌ی مسائل جنسی در خارج از کشور پژوهش‌ها روبه افزایش است ولی در حال حاضر در مراکز درمانی و در پژوهش‌های حیطه‌ی مسائل جنسی، اگرچه ابزارهای

³ Cari D. Goetz

⁴ Kelly D.

⁵ Female Sexual Function Inventory (FSFI)

⁶ Internal Consistency Coefficient

⁷ Rosen R.

⁸ Meston C.

¹ American Psychotic Association

² Female Sexual Interest/Arousal Disorder

قرار گرفته که پایایی (آلفای کرونباخ = $0/93-0/78$) و روایی بالایی را نشان داد و قادر به تشخیص تفاوت‌های معنادار بین زنان با و بدون نگرانی‌های جنسی بود. [۱۴].

پرسشنامه شامل چهار حوزه و هر حوزه شامل ۱۰ سؤال می‌باشد که شامل:

- نشانه‌های پیوند عشقی/هیجانی (سؤال‌های ۱، ۶، ۹، ۱۱، ۱۸، ۲۱، ۲۸، ۲۹، ۳۵، ۴۰)
- نشانه‌های برانگیزاننده/شهوانی (سؤال‌های ۵، ۱۰، ۱۵، ۱۷، ۲۷، ۳۱، ۳۳، ۳۷، ۳۹، ۱۹)
- نشانه‌های بصری/مجاورت (سؤال‌های ۲، ۷، ۱۲، ۲۴، ۳۰، ۳۴، ۲۵، ۱۴، ۲۳، ۳۲)
- نشانه‌های ضمنی/رمانتیک (سؤال‌های ۴، ۸، ۱۳، ۱۶، ۲۰، ۲۲، ۲۶، ۳۳، ۳۶، ۳۸) می‌باشد.

در این مطالعه برای اطمینان از کیفیت نسخه‌ی ایرانی فرم انگلیسی این مقیاس، ابتدا به فارسی ترجمه گردید و سپس مجدداً به انگلیسی برگردانده شد. پس از اطمینان از تطابق فرم ترجمه شده با فرم اصلی، نسخه‌ی ایرانی مورد استفاده قرار گرفت.

۲. مقیاس عملکرد جنسی زنان: این مقیاس برای ارزیابی سطوح جاری عملکرد جنسی به‌کار گرفته می‌شود و از ۱۹ آیتم تشکیل شده است که به خرده‌مقیاس‌های برآمده از تحلیل عاملی تقسیم می‌شود: میل (دو آیتم)، برانگیختگی (چهار آیتم)، روان‌سازی (چهار آیتم)، آرگاسم (سه آیتم)، رضایت جنسی (سه آیتم) و درد (سه آیتم).

ویگل^۲ و همکاران [۱۰]، اخیراً در مقاله‌ای، همسانی درونی هر خرده‌مقیاس را برای انعکاس ارزش‌ها در یک دامنه‌ی قابل قبول (آلفای کرونباخ = $0/98-0/82$) گزارش کردند. متسون [۹] ارزش‌های پایایی بین‌آیتمی را برای زنان دارای عملکرد سالم جنسی (آلفای کرونباخ = $0/90-0/83$) و برای زنان مبتلا به «چ. اس. دی. دی.»^۳ (آلفای کرونباخ = $0/94-0/58$)، در دامنه‌ای قابل قبول گزارش کرد. ویگل و همکاران [۱۲] شواهدی قوی از اعتبار افتراقی بین زنان با و بدون کژکاری جنسی برای نمره‌ی کلی مقیاس عملکرد جنسی زنان و نمره‌ی هر خرده‌مقیاس ارائه دادند، اگرچه درجه‌ای بالا از همپوشانی بین گروه‌های تشخیصی مختلف وجود داشت. [۱۴] مطالعه روزن و همکاران [۷] روایی همگرایی این مقیاس با مقیاس رضایت زناشویی روایی مناسب این مقیاس را نشان داد. در مطالعه روزن و همکاران پایایی بازآزمایی کل مقیاس $0/88$ و برای زیر مقیاس‌ها از $0/79$ تا $0/86$ گزارش شده است. این پرسش‌نامه در ایران نیز توسط خدیجه محمدی و همکاران [۸] هنجاریابی شد. در پژوهش پایایی مقیاس از طریق آنالیز ثبات یا ضریب همسانی درونی سؤالات^۴ محاسبه شد. ضریب آلفای کرونباخ در کل افراد برای هر یک از حوزه‌ها و کل

معتبری ساخته شده‌اند که به‌طور خاص میل جنسی را می‌سنجند، اما شایان ذکر است باتوجه به اهمیت فراوان نشانه‌های میل جنسی در درک چندبعدی میل جنسی، در حال حاضر ابزار خاصی وجود ندارد که به ارزیابی این نشانه‌های آغازگر یا برانگیزاننده‌های منجر به میل جنسی در ایران بپردازد. یکی از معتبرترین پرسشنامه‌هایی که با این هدف در کشورهای دیگر توسط روان‌شناسان، در ابعاد مختلف درمانی و پژوهشی مورد استفاده قرار می‌گیرد پرسشنامه‌ی نشانه‌های میل جنسی مک‌گال و مستون [۴] است. مقیاس «نشانه‌های میل جنسی»^۱ پایایی (آلفای کرونباخ = $0/93-0/78$) و روایی بالایی را نشان داده و قادر به تشخیص تفاوت‌های معنادار بین زنان با و بدون نگرانی‌های جنسی بود. بدین منظور، هدف تحقیق حاضر، بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی (پایایی و اعتبار) پرسشنامه‌ی نشانه‌های میل جنسی در نمونه‌ی زنان ایرانی می‌باشد.

سؤال تحقیق این است که آیا پرسشنامه‌ی نشانه‌های میل جنسی از ویژگی‌های روان‌سنجی (پایایی و اعتبار) مناسب در جامعه‌ی زنان ایرانی برخوردار است؟

روش

نوع پژوهش

تحقیق حاضر باتوجه به سؤال‌های تدوین شده از نوع تحقیق توصیفی و همبستگی است.

آزمودنی

جامعه‌ی آماری در این تحقیق کلیه‌ی زنان متأهل شهر قم بودند که در تابستان سال ۱۳۹۴، به کلینیک‌های تخصصی زنان و زایمان در شهر قم مراجعه نمودند که نمونه‌ی مورد مطالعه این پژوهش شامل ۱۶۰ زن متأهل با محدوده سنی ۱۸-۷۵ سال می‌باشد که با روش نمونه‌برداری در دسترس انتخاب شدند.

ابزارهای پژوهش

۱. مقیاس نشانه‌های میل جنسی: این مقیاس [۴] برای ارزیابی نشانه‌های آغازگر مرتبط با میل جنسی، مورد استفاده قرار گرفت. این مقیاس متشکل از ۴۰ آیتم است که بر مبنای تحلیل عاملی به چهار خرده‌مقیاس تقسیم می‌شود: نشانه‌های پیوند عاشقانه/هیجانی (۱۰ آیتم)، نشانه‌های بصری/مجاورت (۱۰ آیتم)، نشانه‌های رمانتیک/صریح (۱۰ آیتم) و نشانه‌های رمانتیک/ضمنی (۱۰ آیتم) این ۴۰ آیتم با استفاده از یک پرسش‌نامه‌ی متعارف لیست شده است به‌طوری‌که هر آیتم به‌صورت یک عبارت توصیفی مختصر ارائه می‌شود که طی آن پاسخ‌دهنده‌ها احتمال این‌که یک آیتم مفروض فعالیت جنسی آن‌ها را برمی‌انگیزد، درجه‌بندی می‌کنند. گزینه‌های پاسخ بر روی یک مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای قرار دارند که بدین قرار هستند: به‌هیچ‌وجه (۱) تا حدی (۲)، احتمالاً (۳)، به‌احتمال زیاد (۴)، به‌احتمال خیلی زیاد (۵). پایایی و روایی این مقیاس در کشور آمریکا نیز مورد بررسی

² Weigel M

³ Hypoactive Sexual Desire Disorder (HSDD)

⁴ Internal Consistency Coefficient

¹ Cues for Sexual Desire Scale (CSDS)

۴. پرسشنامه سنجش صفات پنج‌گانه شخصیتی^۸: فرم کوتاه پرسشنامه سنجش صفات پنج‌گانه شخصیتی که یک پرسشنامه ۶۰ سؤالی است و برای ارزیابی ۵ عامل اصلی شخصیت (روان‌آزردگی خوبی، برون‌گرایی، باز بودن، سازگاری و با وجدانی) به کار می‌رود. مقیاس‌های آن از اعتبار بالایی برخوردارند و همبستگی بین مقیاس‌ها زیاد است و از همه مهم‌تر این آزمون بر خلاف سایر آزمون‌های شخصیتی، انتقادات کمتری بر آن وارد شده است پاسخنامه این پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرتی (کاملاً مخالفم، مخالفم، بی‌تفاوت، موافقم و کاملاً موافقم) تنظیم شده است. نمره‌گذاری فرم کوتاه این پرسشنامه در تمام مواد یکسان نیست. به این معنی که در نمره‌گذاری برخی از مواد فرم کوتاه پرسشنامه، به کاملاً مخالفم نمره ۴، مخالفم نمره ۳، بی‌تفاوت نمره ۲، موافقم نمره ۱ و کاملاً موافقم نمره ۰ تعلق می‌گیرد. درحالی‌که برخی دیگر از مواد این فرم کوتاه به صورت عکس حالت گفته شده نمره‌گذاری می‌شوند. [۱۹] پرسشنامه سنجش صفات پنج‌گانه شخصیتی توسط مک کری و کاستا روی ۲۰۸ نفر از دانشجویان آمریکایی به فاصله سه ماه اجرا گردید که ضرایب اعتبار آن بین ۰/۸۳ تا ۰/۷۵ به دست آمده است. در هنجاریابی آزمون این پرسشنامه که توسط گروسی فرشی روی نمونه‌ای با حجم ۲۰۰۰ نفر از بین دانشجویان دانشگاه‌های تبریز، شیراز و دانشگاه‌های علوم پزشکی این دو شهر صورت گرفت ضریب همبستگی ۵ بعد اصلی را بین ۰/۵۶ تا ۰/۸۷ گزارش کرده است. ضرایب آلفای کرونباخ در هر یک از عوامل اصلی روان‌آزردگی خوبی، برون‌گرایی، باز بودن، سازگاری و با وجدانی به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۷۳، ۰/۵۶، ۰/۶۸ و ۰/۸۷ به دست آمد. جهت بررسی اعتبار محتوایی این آزمون از همبستگی بین دو فرم گزارش شخصی (S) و فرم ارزیابی مشاهده‌گر (R)، استفاده شد که حداکثر همبستگی به میزان ۰/۶۶ در عامل برون‌گرایی و حداقل آن به میزان ۰/۴۵ در عامل سازگاری بود. [۱۹] در ایران روشن چسلی و همکاران [۲۰] نیز روایی همگرا و پایایی این تست را مورد بررسی قرار دادند. یافته‌ها نشان از پایایی نسبتاً قابل قبول این مقیاس برای بعضی از زیرمقیاس‌ها (روان‌رنجورخویی) و پایایی بسیار ضعیف برای باقی آن‌ها (مانند پذیرا بودن) دارد.

شیوه تحلیل داده‌ها

در این تحقیق به منظور واری اعتبار سازه مقیاس نشانه‌های میل جنسی از تحلیل عاملی تأییدی و اعتبار همگرا و واگرا استفاده گردید. به منظور واری پایایی مقیاس حاضر از دو روش آلفای کرونباخ و دونیمه‌ای گاتمن استفاده شده است.

نتایج

به منظور واری اعتبار سازه مقیاس نشانه‌های میل جنسی از تحلیل عاملی تأییدی و اعتبار همگرا و واگرا استفاده گردید. به منظور واری پایایی مقیاس حاضر از روش آلفای کرونباخ

مقیاس ۰/۷۰ و بالاتر بود که با نتایج تحقیقات روزن^۱ و همکاران [۷] (۰/۸۹ یا بالاتر)، تحقیقات مستون [۷] (۰/۷۴ یا بالاتر) و ویگل و همکاران [۱۰] (۰/۸۰ یا بالاتر)، هماهنگی دارد بر اساس نتایج مطالعه محمدی و همکاران [۸] تفاوت معناداری بین نمرات کل مقیاس و هریک از حوزه‌های آن در دو گروه دارای اختلال عملکرد جنسی و بدون اختلال وجود دارد که نشانگر اعتبار (روایی) تمیزی این ابزار است.

۳. مقیاس کوتاه افسردگی، اضطراب و استرس^۲: توسط لویباند^۴ و لویباند [۱۵] تهیه شد. این مقیاس دارای دو فرم کوتاه و بلند می‌باشد. مقیاس افسردگی، اضطراب و استرس «استرس» و «اضطراب»، «افسردگی» است. فرم کوتاه دارای ۲۱ عبارت است که هریک از سازه‌های روانی عبارت متفاوت مورد ارزیابی قرار می‌دهد. فرم بلند آن شامل ۴۲ عبارت است که هریک از ۱۴ عبارت، یک عامل یا سازه روانی را اندازه‌گیری می‌کند. فرم کوتاه ۲۱ عبارتی توسط صاحبی و همکاران برای جمعیت ایرانی اعتباریابی شده است [۱۶]. ویژگی‌های روان‌سنجی (α=۰/۴) «مقیاس کوتاه افسردگی، اضطراب و استرس» لویباند و لویباند [۱۵] در یک نمونه بزرگ ۷۱۷ نفری از دانشجویان، پرسشنامه افسردگی یک با مقیاس همبستگی را در نمونه‌های بالینی به دست آوردند. کرافورد و هنری [۱۷] (۲۰۰۳) نیز در نمونه ۱۷۷۱ نفری انگلستان این ابزار را با دو ابزار دیگر مربوط به افسردگی و اضطراب مقایسه و پایایی این را با آلفای کرونباخ برای افسردگی ۰/۹۵، اضطراب ۰/۹۰ و ۰ برای نمرات کل ۰/۹۷ گزارش نمود. در ایران نیز توسط مرادی پناه، آلفای کرونباخ در حیطة افسردگی ۰/۹۴ / استرس ۰/۹۳ اضطراب ۰/۹۲ و استرس ۰/۸۲ گزارش گردیده است [۱۶] توانایی تشخیص و غربالگری نشانه‌های اضطراب، افسردگی و استرس را در طی یک هفته گذشته دارد. کاربرد این مقیاس جهت افراد بزرگسال است. هرچند این آزمون توانایی غربالگری و تشخیص در دوره نوجوانی را نیز دارد. ولی بهتر است برای افراد بالاتر از ۱۵ سال مورد استفاده قرار گیرد. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی بر روی دانشجویان ایرانی حاکی از وجود سه عامل استرس، اضطراب و افسردگی با تبیین ۰/۵۴ واریانس بود. ضرایب همبستگی متوسط و قوی بین ابعاد پرسشنامه با ابعاد مشابه در پرسشنامه سلامت عمومی^۵ و پرسشنامه چندبعدی سلامت روانی^۶ حاکی از اعتبار همگرا و واگرایی پرسشنامه بوده است. ضریب بازآزمایی (به فاصله سه هفته) برای ابعاد افسردگی، اضطراب و استرس به ترتیب ۰/۸۱، ۰/۷۸ و ۰/۸۰ و ضرایب آلفای کرونباخ برای ابعاد مذکور به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۷۵ و ۰/۸۷ حاکی از پایایی مناسب این مقیاس بوده است [۱۸].

¹ Rosen R.

² Meston C.

³ DASS-(21)

⁴ Lavibond & Lavibond

⁵ Kraford & Henri

⁶ GHQ

⁷ MHQ

⁸ NEO-FFI

استفاده شده است.

استفاده شده است. (یا ۰/۹ >)، NNFI = شاخص تاکر- لویز (شاخص نرم‌نشده‌گی برانندگی) (یا ۰/۹ >)، Standardized RMR = شاخص ریشه میانگین مجذورات باقیمانده (یا ۰/۰۵ < یا ۰/۰۸ <)، GFI = شاخص نیکویی برازش (یا ۰/۸ تا ۰/۹ >)، AGFI = شاخص نیکویی برازش تطبیقی (یا ۰/۸ >)، CFI = شاخص برانندگی تطبیقی (یا ۰/۹۰ تا ۰/۹۵ >)، RMSEA = خطای مجذور میانگین ریشه تخمین (یا ۰/۰۶ تا ۰/۰۸ <)، Chi-Square/df = خی دو بخش بر درجه آزادی (۳ <)، X2 = مجذور خی دو.

بررسی اعتبار

به‌منظور واری اعتبار سازه مقیاس نشانه‌های میل جنسی از تحلیل عاملی تأییدی و اعتبار همگرا و واگرا استفاده گردید. تحلیل عاملی تأییدی: تحلیل عاملی تأییدی بر روی مدل چهارم عاملی اصلی (شامل ابعاد نشانه‌های پیوند عشقی/هیجانی؛ نشانه‌های شهوانی/برانگیزاننده؛ نشانه‌های بصری/ مجاورت؛ و نشانه‌های ضمنی/رمانتیک). شاخص‌های مرتبط با تحلیل عاملی تأییدی بدون آزادسازی کوواریانس در جدول ۱ نشان داده شده است. (NFI = شاخص بنتلر - بونت (شاخص نرم شده برانندگی)

جدول ۱. شاخص‌های ارزیابی برازش مدل چهار مقیاس نشانه‌های میل جنسی (CSDS) (n=۱۴۱)

مدل	شاخص								
	X ²	Chi-Square/df	RMSEA	CFI	AGFI	GFI	Standardized RMR	NNFI	NFI
مدل چهار عاملی	۱۷۵۲/۲۷	۲۵۲	۰/۰۵۲	۰/۹۸	۰/۸۶	۰/۸۸	۰/۰۵۲	۰/۹۷	۰/۹۷

جدول ۲. ضرایب مسیر، مقادیر آزمون تی و سوالات مربوط به هر بعد مقیاس نشانه‌های میل جنسی (CSDS) (n=۱۴۱)

شماره سؤال	مدل چهار عاملی مقیاس نشانه‌های میل جنسی (CSDS)			
	ضریب مسیر	خطای استاندارد	مقدار تی*	شماره بعد
۱	۰/۷۰	۰/۰۹	۷/۲۹	۱ نشانه‌های پیوند عشقی/ هیجانی
۶	۰/۷۹	۰/۱۰	۷/۶۴	
۹	۰/۷۳	۰/۱۱	۶/۷۲	
۱۱	۰/۹۰	۰/۱۰	۸/۸۰	
۱۸	۰/۹۴	۰/۰۹	۹/۸۷	
۲۱	۰/۹۴	۰/۱۰	۹/۳۴	
۲۴	۰/۹۲	۰/۰۹	۹/۸۴	
۲۹	۱/۰۹	۰/۰۹	۱۱/۹۵	
۳۵	۰/۹۵	۰/۰۹	۱۰/۴۹	
۳	۰/۵۹	۰/۱۱	۵/۴۶	
۵	۰/۶۶	۰/۱۱	۶/۳۱	
۱۰	۰/۸۹	۰/۰۹	۹/۶۹	
۱۵	۱/۰۸	۰/۱۰	۱۱/۰۸	
۱۷	۰/۷۸	۰/۰۹	۸/۳۷	
۱۹	۰/۹۱	۰/۱۰	۹/۰۳	
۲۷	۰/۹۹	۰/۰۹	۱۰/۳۹	
۳۱	۰/۷۸	۰/۰۹	۸/۱۹	
۳۷	۰/۹۷	۰/۰۹	۱۰/۲۰	
۴۰	۱/۰۶	۰/۱۰	۱۰/۷۹	
۲	۰/۹۵	۰/۱۱	۸/۹۳	۳ نشانه‌های بصری/ مجاورت
۷	۰/۷۳	۰/۰۸	۸/۸۱	
۱۲	۰/۸۸	۰/۰۹	۹/۵۴	
۱۴	۰/۷۵	۰/۰۹	۸/۱۷	
۲۳	۱/۲۳	۰/۱۰	۱۲/۲۲	
۲۵	۱/۱۱	۰/۰۹	۱۱/۷۵	
۲۸	۰/۷۸	۰/۰۸	۹/۵۶	
۳۰	۱/۰۶	۰/۱۰	۱۰/۸۲	
۳۲	۰/۵۰	۰/۱۰	۷/۱۶	
۳۴	۰/۷۷	۰/۰۹	۸/۰۱	
۴	۰/۸۴	۰/۱۱	۷/۶۵	۴ نشانه‌های ضمنی/ رمانتیک
۱۳	۰/۸۰	۰/۱۱	۷/۴۳	
۱۶	۰/۹۱	۰/۱۰	۹/۴۵	
۲۰	۰/۸۸	۰/۰۹	۹/۱۲	
۲۲	۰/۵۳	۰/۱۰	۵/۴۷	
۲۶	۱/۰۸	۰/۰۹	۱۰/۳۹	
۳۳	۰/۷۱	۰/۱۰	۷/۱۶	
۳۶	۰/۷۲	۰/۱۱	۶/۳۹	
۳۸	۰/۹۴	۰/۰۹	۹/۷۲	

عاملی و ضرایب تی معنی‌دار می‌باشند؛ بنابراین هیچ‌یک از سوالات حذف نمی‌شوند.

جدول ۳ همبستگی بین ۴ عامل مقیاس نشانه‌های میل جنسی را نشان می‌دهد. نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد که همبستگی بین همه ابعاد پرسشنامه مثبت، متوسط و قوی و معنی‌دار می‌باشد ($P < 0.05$).

نتایج مندرج در جدول ۱ نشان می‌دهد که تمامی شاخص‌های در نظر گرفته شده برای برازش مدل چهار عاملی پرسشنامه از مقدار قابل قبولی برخوردارند که نشان‌دهنده برازش قابل قبول و مناسب مدل و سازگاری آن با داده‌های جمع‌آوری شده می‌باشد.

جدول ۲ ضرایب مسیر، مقادیر تی و سوالات مربوط به هر بعد را نشان می‌دهد.

نتایج مندرج در جدول ۲ نشان می‌دهد که تمامی بارهای

جدول ۳. همبستگی بین ۴ عامل مقیاس نشانه‌های میل جنسی (CSDS) (n=141)

بعد	۱	۲	۳	۴	۵
۱ نشانه‌های پیوند عشقی/هیجانی	همبستگی معنی‌داری	۱ -			
۲ نشانه‌های برانگیزاننده/شهوانی	همبستگی معنی‌داری	۰/۵۸ ۰/۰۰	۱ -		
۳ نشانه‌های بصری/مجاورت	همبستگی معنی‌داری	۰/۴۹ ۰/۰۰	۰/۴۰ -	۱ -	
۴ نشانه‌های ضمنی/رمانتیک	همبستگی معنی‌داری	۰/۷۹ ۰/۰۰	۰/۷۳ ۰/۰۱	۰/۶۲ -	۱ -
۵ مقیاس نشانه‌های میل جنسی (CSDS)	همبستگی معنی‌داری	۰/۸۶ ۰/۰۰	۰/۸۰ ۰/۰۰	۰/۷۵ ۰/۰۱	۰/۹۴ -

جنسی زنان» استفاده گردید. جدول ۴ دربرگیرنده نتایج اعتبار همگرا و واگرا شده است.

اعتبار همگرا و واگرا

به منظور بررسی اعتبار همگرا و واگرا پرسشنامه از آزمون‌های «پرسشنامه افسردگی، اضطراب و استرس» و «پرسشنامه عملکرد

جدول ۴. همبستگی بین ابعاد مقیاس نشانه‌های میل جنسی (CSDS) با پرسشنامه افسردگی، اضطراب و استرس (DASS) و «پرسشنامه عملکرد جنسی زنان (FSFI)» (n=141)

پرسشنامه	بعد	نشانه‌های پیوند عشقی/هیجانی	نشانه‌های برانگیزاننده/شهوانی	نشانه‌های بصری/مجاورت	نشانه‌های ضمنی/رمانتیک	نشانه‌های میل جنسی
پرسشنامه DASS	افسردگی	-۰/۱۱	۰/۰۳	۰/۱۳	۰/۰۴	۰/۰۲
	اضطراب	-۰/۱۷	-۰/۰۹	۰/۰۹	-۰/۰۱	-۰/۰۵
	استرس	-۰/۱۶	۰/۰۳	۰/۰۴	-۰/۰۴	-۰/۰۴
	نمره کل	-۰/۱۶	-۰/۰۱	۰/۱۰	۰/۰۰	-۰/۰۳
پرسشنامه عملکرد جنسی زنان (FSFI)	میل	۰/۶۰	۰/۶۳	۰/۳۵	۰/۶۱	۰/۶۵
	برانگیختگی	۰/۵۳	۰/۵۶	۰/۲۴	۰/۵۲	۰/۵۵
	لیزیدگی	۰/۳۰	۰/۴۰	۰/۲۳	۰/۳۵	۰/۳۸
	ارگاسم	۰/۵۴	۰/۵۰	۰/۲۵	۰/۵۱	۰/۵۴
	رضایت جنسی	۰/۵۶	۰/۵۴	۰/۲۳	۰/۵۰	۰/۵۵
	درد	۰/۳۹	۰/۳۶	۰/۱۹	۰/۳۱	۰/۳۷
	عملکرد جنسی زنان	۰/۵۵	۰/۵۶	۰/۲۷	۰/۵۲	۰/۵۷
		۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
		۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰
		۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰

مقیاس نشانه‌های میل جنسی (CSDS)					پرسشنامه	بعد
نشانه‌های میل جنسی	نشانه‌های ضمنی / رمانتیک	نشانه‌های بصری / مجاورت	نشانه‌های برانگیزاننده/شهوانی	نشانه‌های هیجانی / پیوند عشقی		
۰/۱۴	۰/۱۰	۰/۱۰	۰/۱۷	۰/۱۰	روان‌رنجور خوبی	
۰/۱۰	۰/۲۵	۰/۲۲	۰/۰۵	۰/۲۵		
۰/۱۱	۰/۱۴	-۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۲۳		
۰/۱۹	۰/۰۹	۰/۷۵	۰/۷۷	۰/۰۱	برون‌گرایی	
۰/۲۰	۰/۲۰	۰/۰۶	۰/۱۷	۰/۲۴	انعطاف‌پذیری	
۰/۰۲	۰/۰۲	۰/۴۶	۰/۰۵	۰/۰۰		
۰/۰۳	۰/۰۲	-۰/۰۹	۰/۰۳	۰/۱۴	دلپذیر بودن	
۰/۷۱	۰/۷۹	۰/۲۷	۰/۷۴	۰/۱۱		
۰/۰۲	۰/۰۱	-۰/۰۲	-۰/۰۸	۰/۱۶	مسئولیت‌پذیری	
۰/۷۷	۰/۹۴	۰/۷۹	۰/۳۲	۰/۰۷		

بررسی پایایی

شده است. جدول ۵. ضرایب آلفای کرونباخ برای ابعاد مقیاس نشانه‌های میل جنسی را نشان می‌دهد.

به‌منظور واری فریضیه حاضر از روش آلفای کرونباخ استفاده

جدول ۵. ضرایب آلفای کرونباخ برای ابعاد مقیاس نشانه‌های میل جنسی (CSDS)

مقیاس	تعداد سؤالات	دو نیمه‌ای		
		آلفای نیمه اول	آلفای نیمه دوم	همبستگی بین دو نیمه
نشانه‌های پیوند عشقی / هیجانی	۱۰	۰/۷۹	۰/۸۸	۰/۷۴
نشانه‌های برانگیزاننده/شهوانی	۱۰	۰/۷۷	۰/۸۳	۰/۸۲
نشانه‌های بصری / مجاورت	۱۰	۰/۸۴	۰/۸۱	۰/۸۰
نشانه‌های ضمنی / رمانتیک	۱۰	۰/۷۷	۰/۷۵	۰/۷۶
نشانه‌های میل جنسی (CSDS)	۱۰	۰/۹۱	۰/۹۲	۰/۸۶

به‌منظور واری پایایی مقیاس حاضر از روش آلفای کرونباخ استفاده شده است. ضرایب آلفای کرونباخ برای تمام مقیاس‌ها بالاتر از ۰/۸۶ می‌باشد که منطبق با نتایج مک‌گال و مستون [۱۴] می‌باشد که آلفای کرونباخ این مقیاس را ۰/۷۸-۰/۹۳ به دست آوردند.

نتایج پژوهش‌های مختلف ارتباط ابعاد مختلف این پرسشنامه با هم و نیز در شکل‌گیری میل جنسی و روند عملکرد جنسی را آشکار نموده‌اند، به‌طور مثال تحقیقات آشکار نموده‌اند که تغییرات در شدت علائم افسردگی و اضطراب با تغییرات پاسخ جنسی در همان روز مطابقت دارد. به‌طور مثال، فقدان لذت (علائم افسردگی خاص) سبب می‌شود میل جنسی در همان روز کاهش بیشتری یابد، درحالی‌که انگیزختگی و اضطراب بیشتر (اضطراب خاص علائم) به‌طور مستقل به افزایش هم‌زمان در انگیزختگی جنسی، درد مهبل و درد جنسی می‌افزاید. افزایش در پریشانی به‌طور کلی (به‌عنوان مثال، علائم مشترک) با مشکلات بیشتر در رسیدن به ارگاسم همراه بود. در نتیجه تغییرات هم‌زمان در علائم عاطفی و عملکرد جنسی ممکن است نشان دهد که همگی محصول مکانیسم‌های زیر بنایی مشترک می‌باشند. [۲۱]

همچنین در پژوهشی که به بررسی توانایی مشارکت‌کنندگان برای تمایز قائل شدن میان نشانه‌های آغازگر میل جنسی از نوع عاطفی و نشانه‌های آغازگر میل جنسی از نوع سبک پوشش در زنان پرداخته شد، نتایج نشان داد، مردانی که حساسیت کمتری

نتایج مندرج در جدول ۵ نشان می‌دهد که ضرایب آلفای کرونباخ برای تمام مقیاس‌ها بالاتر از ۰/۸۶ می‌باشد که از میزان توصیه شده ۰/۷۰ بالاتر است و بدین ترتیب قابل قبول می‌باشند.

بحث و نتیجه‌گیری

همان‌طور که اشاره شد به‌منظور واری اعتبار سازه مقیاس نشانه‌های میل جنسی از تحلیل عاملی تأییدی و اعتبار همگرا و واگرا استفاده گردید. نتایج تحلیل عاملی تأییدی نشان داد، تمامی شاخص‌های در نظر گرفته شده برای برازش مدل چهار عاملی پرسشنامه (شامل ابعاد نشانه‌های پیوند عشقی/هیجانی؛ نشانه‌های شهوانی/برانگیزاننده؛ نشانه‌های بصری/مجاورت؛ و نشانه‌های ضمنی/رمانتیک) از مقدار قابل قبولی برخوردارند که نشان‌دهنده‌ی برازش قابل قبول و مناسب مدل و سازگاری آن با داده‌های جمع‌آوری شده می‌باشد هم‌چنین همبستگی بین همه ابعاد پرسشنامه مثبت، متوسط و قوی و معنی‌دار می‌باشد ($P < 0.05$). به‌منظور بررسی اعتبار همگرا و واگرا پرسشنامه از آزمون‌های «پرسشنامه افسردگی، اضطراب و استرس» و «پرسشنامه عملکرد جنسی زنان» استفاده گردید که نتایج حاکی از ارتباط مثبت معنادار بین ابعاد مختلف این مقیاس با مقیاس عملکرد جنسی زنان و رابطه‌ی منفی معنادار ابعاد مقیاس نشانه‌های میل جنسی با مقیاس افسردگی، اضطراب و استرس بود ($P < 0.05$). این نتایج نشان می‌دهد که مقیاس نشانه‌های میل جنسی از اعتبار همگرا و واگرایی خوبی برخوردار می‌باشد؛ و

همکاری کردند. پیشنهاد می‌شود برای کاربرد بهتر این ابزار در پژوهش‌های مختلف به بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی آن در جامعه‌ی مردان نیز پرداخته شود. به‌طور خلاصه شاخص‌های روان‌سنجی به دست آمده در نمونه‌ی حاضر گواه از اعتبار و پایایی مناسب این ابزار دارد. به نظر می‌رسد این ابزار می‌تواند در زمینه‌های غربال‌گری اولیه‌ی زوجین در مراحل قبل از ازدواج، زناشویی و خانواده‌درمانی در محیط‌های مشاوره‌ای و درمانی خانواده به‌خصوص برای درمان مشکلات جنسی خانواده و در محیط‌های پژوهشی سودمند و قابل کاربرد باشد و همچنین برای افزایش کیفیت زناشویی و غنی‌سازی روابط افراد در خانواده بدون مشکل در سطوح مختلف جامعه به کار برد.

منابع

1. Sadock J. B., Sadock A. V. (2007). Comprehensive textbook of psychiatry. 7th Ed. New York: Lippincott.-Williams & Wilkins, 1582.
2. Murnen, S. K., & Stockton, M. (1997). Gender and self-reported sexual arousal in response to sexual stimuli: A meta-analytic review. Sex Roles, Vol. 37 (3), pp. 135-153.
3. Vitalio, D., (2013). Learn the Science of Seduction. American History.
4. McCall K, Meston C. (2006). Cues resulting in desire for sexual activity in women. J. Sex Med, Vol. 3 (838) pp. 52.
5. Goetz, C. D., Easton, J. A., Lewis, M.G., Buss, D. M., (2012). Sexual exploitability: observable cues and their link to sexual attraction. Evolution and Human Behavior Vol. 33: .pp:417-426.
6. Kelly D. Suschinsky and Martin L. Lalumière. (2011). Prepared for Anything? An Investigation of Female Genital Arousal in Response to Rape Cues. Psychological Science 165_159. The Author(s). Reprints and permission: sagepub.com/journalsPermissions.nav DOI: 10.1177/0956797610394660.
7. Rosen, R. etl all. (2000). The Female Sexual Function Index (FSFI): A Multidimensional Self-Report Instrument for the Assessment of Female Sexual Function, Journal of Sex & Marital Therapy. Vol. 26: pp 191-208.

نسبت به تمایز قائل شدن بین نشانه‌های آغازگر میل جنسی از نوع عاطفی و دوستانه داشتند، نسبت به مردان دیگر بیشتر خطرآفرین بودند. به‌عبارتی دیگر مردانی که قادر به ایجاد تمایز بین آغازگر میل جنسی مستقیم (لباس تحریک‌آمیز) و غیرمستقیم (علاقه) نبودند، بیشتر خطرآفرین بودند. در نتیجه خطای مردان جوان در ادراک نشانه‌های راه‌انداز میل جنسی با آزار جنسی در ارتباط است. [۲۲] و نیز در پژوهشی که به بررسی ارتباط بین نشانه‌های آغازگر دیداری میل جنسی و جاذبه جنسی پرداخته شد. نتایج نشان داد از ۲۲ نشانه آغازگر جنسی که طی این پژوهش شناخته شد، نوزده نشانه در بین این نشانه‌ها به‌طور قابل توجهی با جذابیت جنسی در ارتباط بود. [۲۳] در کانادا به بررسی برانگیختگی جنسی زنان در پاسخ به نشانه‌ی آغازگر میل جنسی تجاوز به عنف در مقایسه با نشانه‌های آغازگر رومانیتیک پرداخته شد. نتایج نشان داد برانگیختگی جنسی مردان در پاسخ به شماری محدودی از نشانه‌های آغازگر جنسی، درحالی‌که برانگیختگی در زنان در پاسخ به طیف وسیعی از نشانه‌های آغازگر میل و برانگیختگی جنسی اتفاق می‌افتد، حتی نشانه‌های آغازگر بدون مقدمه. نتایج نشان داد مردها، در پاسخ به روایت‌هایی که رابطه جنسی همراه با رضایت طرفین و غیر خشن آمیز را به تصویر می‌کشند، برانگیختگی جنسی بیشتری را از خود نشان می‌دهند. درحالی‌که زنان به همه روایات مربوط به فعالیت‌های جنسی، از جمله توصیف یک تجاوز جنسی، برانگیختگی مشابهی را نشان می‌دهند. [۲۴] همچنین در پژوهشی به بررسی تفاوت در نشانه‌های آغازگر میل جنسی و زمان ارزیابی تحریک جنسی افراد که از خودگزارشی‌هایشان و نتایج مقیاس‌های جنسی حاصل شده بود، پرداختند. نتایج بیانگر مفاهیمی در خصوص سنجش برانگیختگی جنسی بود که نشان می‌داد به‌طور طبیعی تفاوت‌های جنسیتی در برانگیختگی جنسی و نشانه‌های آغازگر میل و برانگیختگی جنسی مؤثر می‌باشد. [۲۵]

نتایج پژوهش‌های اشاره شده، همسو با نتایج پژوهش حاضر در تأیید ارتباط مثبت و قوی بین ابعاد پیوند عشقی-هیجانی، نشانه‌های شهوانی-برانگیزی، بصری-مجاورت و ضمنی-رمانتیک می‌باشد و نیز ارتباط بین این نشانه‌های میل و برانگیختگی جنسی با عملکرد جنسی را تأیید می‌نمایند؛ اما لازم به ذکر است هر پژوهشی در بین تلاش‌های متنوع، از محدودیت‌هایی برخوردار است که پژوهش حاضر نیز از این قاعده مستثنی نبوده و دارای محدودیت‌هایی می‌باشد، یکی از محدودیت‌های عمده در مطالعه‌ی حاضر محدود بودن نمونه به زنان می‌باشد که برای به کار بردن این ابزار در پژوهش‌های مختلف با دقت و مرور مورد استفاده قرارگیرد. محدودیت بعدی عدم امکان نمونه‌گیری به شیوه‌ی تصادفی بود که دلیل آن کم بودن رغبت افراد به طرح مسائل جنسی و زناشویی خود، در فرهنگ ما می‌باشند. در پژوهش حاضر، از شیوه‌ی نمونه‌گیری در دسترس استفاده گردید و آزمودنی‌هایی که تمایل به شرکت در پژوهش و تکمیل پرسشنامه‌ها را داشتند، به‌صورت کاملاً داوطلبانه، با محقق

17. Krawford, J. R., Henry, J. D. (2003). The depression anxiety stress scales. (DASS). Normative data and latent structure in large non-clinical sample. *British journal of clinical psychology*. Vol. 42, pp.111-131.
18. سامانی، سیامک؛ جوکار، بهرام (۱۳۸۶). بررسی اعتبار و روایی فرم کوتاه مقیاس افسردگی، اضطراب و فشار روانی. *مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز*. شماره ۲۶ (۳)، صص. ۶۵-۷۷.
19. گروسی فرشی، میرتقی (۱۳۸۰). رویکردی نوین در ارزیابی شخصیت (کاربرد تحلیل عاملی در مطالعات شخصیت). چاپ اول. تبریز: نشر دانیال و جامعه پژوه.
۲۰. روشن چسلی، رسول، شعیری، محمدرضا، عطری فرد، مهدیه، نی‌خواه، اکبر، قایم مقامی، بهاره، رحیمی راد، اکرم. (۱۳۸۵). بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه شخصیت پنج عاملی نئو (NEO-FFI). *روانشناسی بالینی و شخصیت (دانشور رفتار)*، شماره ۱۶، صص. ۲۷-۳۶.
21. Mehta, C. M., Walls, C., Blood, E. A., & Shrier, L. A. (2014). Associations between affect, context, and sexual desire in depressed young women. *The Journal of Sex Research*, Vol. 51 (5), pp. 577-585.
22. Pfaus, J. G., Kippin, T. E., Coria-Avila, G. A., Gelez, H., Afonso, V. M., Ismail, N., & Parada, M. (2012). Who, what, where, when (and maybe even why)? How the experience of sexual reward connects sexual desire, preference, and performance. *Archives of sexual behavior*, Vol. 41(1), pp. 31-62.
23. Welling, L. L., Singh, K., Puts, D. A., Jones, B. C., & Burriss, R. P. (2013). Self-reported sexual desire in homosexual men and women predicts preferences for sexually dimorphic facial cues. *Archives of sexual behavior*, Vol. 42 (5), pp.785-791.
24. Cari D. Goetz, Judith A. Easton, David M.G. Lewis, David M. Buss. (2012) Sexual exploitability: observable cues and their link to sexual attraction. *Evolution and Human Behavior*, Vol 33:pp. 417-426.
۸. محمدی، خدیجه؛ حیدری، معصومه؛ فقیه زاده، سقراط، (۱۳۸۷)، اعتبار نسخه فارسی مقیاس FSFI به‌عنوان شاخص عملکرد جنسی زنان، فصلنامه پایش، سال هفتم، شماره سوم، صص. ۲۷۸-۲۶۹.
9. Meston CM, Derogatis LR. (2002) Validated instrument for assessing female sexual function. *Journal of Sex and Marital Therapy*, Vol. 28, pp. 155-64.
10. Wiegel M, Meston C, Rosen R, (2005). The Female Sexual Function Index (FSFI). Cross-validation and development of clinical cutoff scores. *Journal of Sex and Marital Therapy*; Vol. 31, pp. 1-20.
11. Hurlbert, D. (1993). A comparative study using orgasm consistency training in the treatment of women reporting hypoactive sexual desire. *Journal of Sex and Marital Therapy*, Vol. 19, pp. 44-55.
۱۲. شفیع، پرینسا. (۱۳۸۴). بررسی رابطه بین احقاق، تمایل و هویت جنسی دانشجویان زن متأهل ۲۰ تا ۳۰ ساله‌ی ساکن در خوابگاه‌های شهر تهران. پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد مشاوره خانواده دانشگاه تربیت معلم تهران.
۱۳. یوسفی، ناصر؛ کاوه فارسانی، ذبیح‌ا...؛ شکیب، عباس؛ همتی، سجاد؛ نبوی حصار، جمیله، (۱۳۹۲) اعتباریابی پرسشنامه تمایل جنسی هالبرت (HISD). *روانشناسی بالینی و شخصیت (دانشور رفتار سابق)*، دانشگاه شاهد، سال بیستم، شماره نهم، صص. ۱۰۸-۱۱۸.
14. McCall K, Meston C.(2006). Differences between Pre- and Postmenopausal Women in Cues for Sexual Desire. Both Clinical Psychology & University of Texas at Austin, Austin, TX, USA. DOI: 10.1111/j.1743-6109.2006.00421.x
15. Lobivond, S. H., Lobivond, P. H. (1995). *Manual for the depression anxiety stress scales*. Sydney: the psychology foundation of Australia Inc.
۱۶. صاحبی، علی. اصغری، محمدجواد. سالاری، راضیه سادات. (۱۳۸۴) اعتباریابی پرسشنامه افسردگی و اضطراب تنیدگی (DASS 21) در جامعه ایرانی. *روانشناسان ایرانی*، سال اول، شماره چهارم، صص. ۲۹۹-۳۱۰.

مثال، آمیزش کامل، بوسیدن، نوازش). مقیاس زیر نشان می‌دهد هر یک از این عوامل یا نشانه‌ها در تحریک شما برای داشتن فعالیت جنسی تا چه حدی نقش دارد؛ به عبارتی دیگر این نشانه‌ها تا چه حد موجب برانگیختگی و تحریک جنسی و یا تمایل به شروع رابطه جنسی در شما می‌شود.

25. Mitchell, K. R., Wellings, K. A., & Graham, C. (2014). How do men and women define sexual desire and sexual arousal? Journal of sex & marital therapy, Vol.40 (1), pp.17-32.

پیوست

بانوی گرامی ضمن تشکر از همکاری صمیمانه شما، عوامل مختلفی باعث تحریک تمایلات جنسی در افراد می‌شود (به‌عنوان

بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	به‌هیچ وجه	عبارت
۵	۴	۳	۲	۱	۱. احساس عشق و علاقه نسبت به همسر
۵	۴	۳	۲	۱	۲. صحبت کردن یا دیدن شخصی باهوش
۵	۴	۳	۲	۱	۳. تماشای یک فیلم شهوت‌زا و تحریک‌کننده
۵	۴	۳	۲	۱	۴. استنشام بویی خوشایند (به‌عنوان مثال، عطر، ادوکلن، شامپو، خمیر اصلاح)
۵	۴	۳	۲	۱	۵. دیدن یا گوش کردن به سخنان افراد دیگری که مشغول رفتار یا فعالیت جنسی هستند
۵	۴	۳	۲	۱	۶. ابراز تمایل همسر به صحبت کردن با شما
۵	۴	۳	۲	۱	۷. صحبت کردن یا دیدن فردی معروف
۵	۴	۳	۲	۱	۸. حمام کردن در وان آب گرم
۵	۴	۳	۲	۱	۹. تجربه‌ی نزدیکی عاطفی با همسر
۵	۴	۳	۲	۱	۱۰. تقاضا یا پیش‌بینی رابطه‌ی جنسی
۵	۴	۳	۲	۱	۱۱. صحبت کردن با همسر در مورد آینده
۵	۴	۳	۲	۱	۱۲. دیدن یا صحبت کردن با شخصی بسیار قدرتمند
۵	۴	۳	۲	۱	۱۳. صرف یک شام عاشقانه با همسر
۵	۴	۳	۲	۱	۱۴. تماشای فعالیت جسمانی یک فرد (مانند ورزش)
۵	۴	۳	۲	۱	۱۵. صحبت در مورد فعالیت جنسی یا حرف‌های شهوانی زدن
۵	۴	۳	۲	۱	۱۶. خندیدن با همسر
۵	۴	۳	۲	۱	۱۷. احساس لیزی، نعوظ و خیس‌ی همسر
۵	۴	۳	۲	۱	۱۸. حمایت شما از همسر
۵	۴	۳	۲	۱	۱۹. شنیدن تخیل‌های جنسی همسران در مورد شما
۵	۴	۳	۲	۱	۲۰. ارسال و دریافت پیام جنسی
۵	۴	۳	۲	۱	۲۱. حمایت همسر از شما
۵	۴	۳	۲	۱	۲۲. با هم رقصیدن
۵	۴	۳	۲	۱	۲۳. دیدن شخصی خوش‌لباس و باکلاس
۵	۴	۳	۲	۱	۲۴. احساس حس تعهد همسر
۵	۴	۳	۲	۱	۲۵. هم‌نشینی با اشخاص جذاب
۵	۴	۳	۲	۱	۲۶. لمس مو یا صورت همسر
۵	۴	۳	۲	۱	۲۷. احساس فشار و تحریک در ناحیه‌ی تناسلی (به‌عنوان مثال گردش خون بالا در آلت تناسلی)
۵	۴	۳	۲	۱	۲۸. دیدن یا حرف زدن با شخصی ثروتمند
۵	۴	۳	۲	۱	۲۹. وقتی همسران کارهای خاص و دوست‌داشتنی برایتان انجام می‌دهد.
۵	۴	۳	۲	۱	۳۰. دیدن شخصی که با اعتمادبه‌نفس رفتار می‌کند.
۵	۴	۳	۲	۱	۳۱. داشتن تخیلات جنسی (به‌عنوان مثال، داشتن یک رویای جنسی در خواب یا یک خیال‌بافی جنسی در طول روز)
۵	۴	۳	۲	۱	۳۲. وقتی شخصی با لوندی و عشوه‌گری با شما صحبت می‌کند و بالعکس.
۵	۴	۳	۲	۱	۳۳. تماشای یک فیلم عاشقانه
۵	۴	۳	۲	۱	۳۴. دیدن یک بدن زیبا و خوش‌فرم
۵	۴	۳	۲	۱	۳۵. داشتن احساس امنیت در رابطه
۵	۴	۳	۲	۱	۳۶. تماشای غروب آفتاب
۵	۴	۳	۲	۱	۳۷. خواندن مطالبی در مورد رابطه‌ی جنسی (به‌عنوان مثال، مجله‌های پورنو)
۵	۴	۳	۲	۱	۳۸. زمزمه کردن در گوش همسر یا اینکه او در گوش شما زمزمه کند
۵	۴	۳	۲	۱	۳۹. تماشای عریان شدن یک شخص
۵	۴	۳	۲	۱	۴۰. احساس مراقبت شدن از سوی همسر